

**Положення
про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти**

I. Загальні положення

1. Це Положення визначає особливості дуальної форми здобуття фахової передвищої та вищої освіти.

2. Дуальна форма здобуття фахової передвищої та вищої освіти – це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання в закладах освіти та в інших суб'єктів освітньої діяльності (далі – заклади освіти) з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях (далі – підприємства) для набуття певної кваліфікації. У вищій освіті дуальна форма є одним зі способів здобуття освіти здобувачами денної форми здобуття освіти.

3. Дуальна форма здобуття освіти реалізує студентоцентрований підхід шляхом орієнтації на задоволення очікувань здобувачів освіти щодо успішної роботи за фахом і спрямована на формування в них сучасних знань практичного характеру, умінь і навичок професійної діяльності та командної роботи на робочих місцях і у виробничому середовищі, підвищення готовності, полегшення та пришвидшення переходу випускників зі сфери освіти до сфери трудової діяльності, а також підвищення в цілому їх конкурентоспроможності на ринку праці.

4. Основними завданнями дуальної форми здобуття фахової передвищої та вищої освіти є:

1) підвищення якості підготовки фахівців, які формують основу трудового потенціалу для інноваційного розвитку економіки, відповідно до сучасних вимог ринку праці і потреб роботодавців шляхом:

модернізації змісту та способів реалізації практичної складової освітнього процесу;

підвищення мотивації здобувачів освіти до навчання;

посилення ролі роботодавців у системі підготовки фахівців на всіх етапах – від участі у формуванні змісту освітніх програм до оцінювання результатів навчання;

2) підвищення конкурентоздатності випускників закладів освіти, скорочення періоду їх адаптації до професійної діяльності, сприяння росту рівня зайнятості молоді;

3) зміцнення механізму, що забезпечує інтегрування освіти, науки і практичної діяльності в усіх галузях економіки, задля безперервного поступального руху завдяки синергії та прискореному обміну знаннями та інноваціями.

5. Дуальна форма передбачає часткове перенесення процесу формування програмних компетентностей і результатів навчання в умови професійної практичної діяльності. При цьому частина обсягу освітньої діяльності замість аудиторної та самостійної роботи виконується у формі навчання на робочому місці (робочих місцях) з відповідним перерозподілом часу освітніх компонентів.

6. Навчання на робочому місці (робочих місцях) здійснюється шляхом виконання посадових обов'язків відповідно до трудового договору. Виконання освітньої програми за дуальною формою може передбачати переміщення здобувача освіти між робочими місцями на підприємстві або його навчання на робочих місцях у кількох роботодавців.

7. У цьому Положенні терміни вживаються у таких значеннях:

координатор від закладу освіти – працівник закладу освіти, який відповідає за організацію дуальної форми здобуття освіти та призначається керівником закладу освіти;

координатор від роботодавця – призначений керівником підприємства працівник, який відповідає за забезпечення належної взаємодії між підприємством і закладом освіти, виконання підприємством взятих зобов'язань, організаційний супровід навчання за дуальною формою здобуття освіти;

куратор – педагогічний (науково-педагогічний) працівник закладу освіти, який супроводжує виконання індивідуального навчального плану і програми практичного навчання на робочому місці за дуальною формою здобуття освіти та призначається керівником закладу освіти;

наставник – призначений керівником підприємства працівник, який допомагає реалізовувати індивідуальний навчальний план здобувача освіти на робочому місці відповідно до програми практичного навчання на робочому місці.

Інші терміни вжито у значеннях, визначених законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», Кодексом законів про працю України та нормативно-правовими актами, які регулюють відносини у сфері освіти та праці.

II. Система договірних відносин, що забезпечують реалізацію дуальної форми

1. Реалізація освітніх програм за дуальною формою здійснюється шляхом організації спільної діяльності, що закріплюється в таких договорах:

договір між закладом освіти і підприємством про співпрацю в реалізації освітніх програм за дуальною формою (далі – двосторонній договір);

трудоий договір між здобувачем освіти і підприємством на весь період навчання чи на періоди навчання на робочому місці.

2. Двосторонній договір повинен передбачати, зокрема:

порядок відбору (набору) осіб для здобуття освіти за дуальною формою; перелік робочих місць, які підприємство може надати здобувачам освіти;

порядок працевлаштування здобувача освіти під час навчання на робочому місці;

обсяг та очікувані результати навчання здобувача освіти на робочому місці;

погоджений навчальний план за дуальною формою та графік чергування періодів теоретичного і практичного навчання, який відповідає потребам і можливостям роботодавця та цілям підготовки;

зобов'язання закладу освіти та роботодавця в частині виконання здобувачем освіти індивідуального навчального плану на робочому місці;

порядок оцінювання результатів навчання, здобутих на робочому місці; підготовку персоналу підприємства до наставництва.

3. Трудоий договір укладається в межах періоду реалізації освітньої програми згідно із законодавством. Підприємство може пропонувати особам, які здобувають освіту за дуальною формою, продовження (переукладання) трудового договору після завершення здобуття освіти.

4. Між закладом освіти, підприємством і здобувачем додатково може укладатися договір про здобуття фахової передвищої (вищої) освіти за дуальною формою (далі – тристоронній договір).

Тристоронній договір про здобуття фахової передвищої (вищої) освіти за дуальною формою, що може додатково укладатися за бажанням сторін, забезпечує реалізацію індивідуального навчального плану конкретного здобувача освіти. Предметом тристороннього договору є взаємні права і зобов'язання закладу освіти, підприємства та здобувача освіти, що виникають у процесі досягнення запланованих результатів навчання, частина яких формується під час виконання здобувачем освіти трудових обов'язків, тісно з

ними пов'язана і обумовлена ними. При цьому заклад освіти і підприємство співпрацюють у наданні освітньої послуги, а сумлінне виконання своїх зобов'язань здобувачем освіти є необхідним для досягнення результату.

5. Роботодавець може взяти на себе фінансові зобов'язання щодо оплати освітньої послуги для здобувача освіти, якому він надає робоче місце для здобуття освіти за дуальною формою, уклавши відповідний договір (контракт) із закладом освіти за встановленою формою.

III. Планування освітнього процесу

1. Заклад освіти є надавачем освітньої послуги і в повному обсязі є відповідальним за реалізацію освітньої програми за дуальною формою та якість освіти. Підприємство є відповідальним за організацію навчання на робочому місці (робочих місцях) відповідно до двостороннього договору.

2. Освітня діяльність за дуальною формою здобуття освіти здійснюється в межах ліцензій закладу освіти на провадження освітньої діяльності:

на рівні фахової передвищої освіти за відповідною спеціальністю;

за рівнями вищої освіти та/або освітніми програмами, що передбачають присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання.

Стандарти фахової передвищої, вищої освіти та заклади освіти можуть обмежувати використання дуальної форми здобуття освіти для окремих спеціальностей та освітніх програм.

3. Для реалізації освітньої програми за дуальною формою закладом освіти розробляються:

окремий навчальний план, що охоплює весь період реалізації освітньої програми і має відповідати вимогам щодо забезпечення належної тривалості практичного навчання, передбаченим для дуальної форми здобуття освіти;

графік освітнього процесу, що передбачає чергування періодів навчання в закладі освіти і на робочому місці;

відповідне методичне забезпечення освітніх компонентів.

4. Для вирішення організаційних питань, координації дій по організації освітнього процесу за дуальною формою і здійснення супроводу здобувачів освіти за дуальною формою у закладі освіти може створюватись окремий структурний підрозділ з питань дуальної освіти.

5. Особливості організації навчання за дуальною формою відображаються у:

1) навчальному плані:

– як зміна розподілу загального обсягу кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) за формами організації освітнього процесу (співвідношення аудиторного та позааудиторного навчального навантаження);

– шляхом введення освітніх компонентів (дисциплін, практик, курсових робіт/проектів тощо), пов'язаних з особливостями діяльності підприємства і виконанням трудових обов'язків на робочому місці, або додаткової практичної підготовки до частини навчального плану, що формується за вибором здобувача;

2) програмах дисциплін – як посилення практичної спрямованості змісту, збільшення обсягу практичних і лабораторних занять, що можуть проводитися викладачами закладу освіти на підприємстві, частки завдань практичного характеру, що виконуються самостійно, тощо.

6. Час практичного навчання на робочих місцях обліковується у кредитах ЄКТС і має становити від 25 до 60 відсотків від їх загального обсягу, передбаченого навчальним планом, що складається за дуальною формою здобуття вищої освіти. Таке співвідношення може застосовуватися для навчальних планів, що розробляються для реалізації освітніх програм фахової передвищої освіти. Цей час може включати освітні компоненти або їх складові, що реалізуються за такими формами організації освітнього процесу:

практична підготовка;

самостійна робота;

навчальні заняття за умови їх проведення викладачами закладу освіти на підприємстві.

7. Здобуття освіти за дуальною формою організовується для спеціально сформованих груп або окремих здобувачів. За наявності розгалужених мереж підприємств-партнерів рекомендується узгоджувати графіки освітнього процесу таким чином, щоб забезпечити формування груп здобувачів освіти, які навчаються за дуальною формою.

8. Поділ загального часу навчання на періоди навчання, що відбуваються у закладі освіти та на робочому місці, здійснюється відповідно до двостороннього договору. Поділ загального часу може передбачати:

кілька годин впродовж дня навчання відбувається в закладі освіти, решта – на робочому місці на підприємстві (модель поділеного дня);

кілька днів впродовж тижня навчання відбувається у закладі освіти, решта днів тижня – на робочому місці (модель поділеного тижня);

чергування періодів навчання в закладі освіти і на підприємстві, коли один період передбачає один чи декілька тижнів, місяців, семестр (блочна модель);

поєднання моделей.

9. На основі навчального плану для дуальної форми складається індивідуальний навчальний план здобувача освіти.

10. Контроль виконання індивідуального навчального плану та оцінювання результатів навчання осіб, які здобувають освіту за дуальною формою, здійснюють заклад освіти спільно з підприємством відповідно до Положення про організацію освітнього процесу закладу освіти, та вимог освітньої програми.

11. Атестація осіб, які здобувають освіту за дуальною формою, здійснюється відповідно до вимог освітньої програми. Двостороннім договором може бути передбачене погодження теми та завдання кваліфікаційної роботи з підприємством, введення до складу екзаменаційної комісії, що проводить атестацію здобувачів, представників підприємства.

12. Інформація про здобуття освіти за дуальною формою у разі завершення навчання за цією формою зазначається у додатку до диплома європейського зразка.

IV. Переведення на навчання за дуальною формою здобуття освіти

1. Навчання за дуальною формою може здійснюватися після переведення особи, яка навчається за іншою формою здобуття освіти, на навчання за дуальною формою з відповідним навчальним планом. Таке переведення допускається з першого семестру реалізації відповідної освітньої програми, якщо частка практичного навчання за весь період опанування здобувачем освітньої програми відповідає передбаченій навчальним планом за дуальною формою здобуття освіти. Перехід на навчання за дуальною формою супроводжується внесенням відповідних змін до індивідуального навчального плану здобувача.

У разі неможливості з певних причин виконання встановленого обсягу практичного навчання здобувач вищої освіти може продовжити навчання за навчальним планом для денної форми здобуття освіти, що не є його переведенням на іншу форму здобуття освіти.

2. На дуальну форму переводяться здобувачі, які виявили особисте бажання та пройшли відбір у роботодавця.

3. Заклад освіти і підприємство погоджують порядок відбору осіб для переведення на навчання за дуальною формою, забезпечуючи його прозорість. Перелік пропозицій роботодавців щодо надання робочих місць для навчання за дуальною формою формується закладом освіти до початку навчального

року і оприлюднюється на його офіційному сайті разом з вимогами до кандидатів та порядком відбору претендентів.

4. Здобувач освіти (або вступник) може самостійно знайти робоче місце для навчання та сприяти встановленню співпраці між закладом освіти і підприємством для організації навчання за дуальною формою. Якщо таке робоче місце і підприємство відповідають вимогам цього Положення, заклад освіти укладає з підприємством двосторонній договір, а здобувач вважається таким, що пройшов процедуру відбору.

5. Після підтвердження підприємством готовності забезпечити навчання на робочому місці конкретному здобувачеві здійснюється переведення здобувача на дуальну форму здобуття освіти. Підставами для такого переведення є заява здобувача або, у разі недосягнення ним повноліття, заява одного з батьків або інших законних представників.

V. Організація освітнього процесу за дуальною формою здобуття освіти

1. Організація освітнього процесу за дуальною формою здобуття освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в закладі вищої або фахової передвищої освіти, в якому мають бути передбачені функції координатора дуальної освіти та куратора, якщо така форма здобуття освіти використовується закладом.

2. Функції наставника та координатора від роботодавця в реалізації дуальної форми здобуття освіти визначаються у двосторонньому договорі.

3. Питання оплати праці та трудових обов'язків працівників закладів освіти, призначених кураторами, координаторами від закладів освіти, і працівників підприємств (установ, організацій), які надають робочі місця здобувачам освіти, призначених наставниками, координаторами від роботодавців, вирішуються в порядку, встановленому законодавством.

**Генеральний директор директорату
фахової передвищої, вищої освіти**

Олег ШАРОВ